

Інженерна підготовка

Анотація

У навчальному посібнику на підставі узагальнення матеріалів інженерного забезпечення бойових дій, у тому числі за досвідом Антитерористичної операції на Сході країни, розглядаються питання організації виконання завдань інженерного забезпечення, розкриваються особливості інженерного забезпечення бойових дій частин (підрозділів).

Посібник призначений для курсантів і студентів (слухачів) вищих навчальних закладів.

ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Видавничий дім
«С К І Ф»
Київ — 2024

УДК 358.211:358.36

I-62

Інженерна підготовка. Навчальний посібник. — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2024.
I-62 — 550 с.

ISBN 978-611-01-3337-1

У навчальному посібнику на підставі узагальнення матеріалів інженерного забезпечення бойових дій, у тому числі за досвідом Антитерористичної операції на Сході країни, розглядаються питання організації виконання завдань інженерного забезпечення, розкриваються особливості інженерного забезпечення бойових дій частин (підрозділів).

Посібник призначений для курсантів і студентів (слухачів) вищих навчальних закладів.

УДК 358.211:358.36

ISBN 978-611-01-3337-1

Зміст

Перелік умовних скорочень	7
Вступ	9
Розділ 1. Загальні положення	11
1.1. Цілі та основні завдання інженерного забезпечення бойових дій.	11
1.2. Організаційно-штатна структура підрозділів інженерних військ окремої механізованої (танкової) бригади.	24
Розділ 2. Фортифікаційне обладнання районів (позицій) військ (сил).	31
2.1. Призначення та типи військових фортифікаційних споруд.	31
2.2. Споруди для ведення вогню на позиціях механізованих і танкових підрозділів.	34
2.2.1. Окопи для ведення вогню.	35
2.2.2. Траншеї та ходи сполучення.	43
2.2.3. Окопи для танків, бойових машин піхоти, бронетранспортерів.	51
2.2.4. Фортифікаційні споруди закритого типу для ведення вогню.	55
2.2.5. Захисні товщі від куль, осколків, боєприпасів.	58
2.3. Черговість та послідовність обладнання опорного пункту механізованого (танкового) взводу.	60
2.3.1. Послідовність обладнання окопу на відділення	65
2.3.2. Послідовність обладнання опорного пункту механізованого (танкового) взводу.	68
2.4. Особливості фортифікаційного обладнання базових таборів, блокустів в умовах збройних конфліктів.	71
2.5. Споруди для ведення вогню на позиціях ракетних і артилерійських підрозділів.	120
2.6. Споруди для спостереження та управління вогнем.	135
2.7. Споруди для захисту особового складу.	140
2.8. Споруди для медичних пунктів і польових шпиталів.	144
2.9. Польові споруди з підручних матеріалів для розміщення військ	146

2.10. Вантажопідйомні машини і засоби механізації землерийних робіт.	155
Розділ 3. Маскування військ (сил) і об'єктів.	161
3.1. Загальні положення щодо маскування	161
3.2. Табельні засоби маскування.	166
3.3. Маски що виготовляються у військах.	172
3.4. Маскування особового складу, військової техніки озброєння.	178
3.5. Захист техніки від високоточної зброї	196
3.6. Засоби та прийоми імітації	200
Розділ 4. Інженерна розвідка противника, місцевості та об'єктів.	209
4.1. Інженерна розвідка противника, місцевості та об'єктів.	209
4.2. Органи та способи розвідки.	210
4.3. Засоби інженерної розвідки.	220
Розділ 5. Влаштування і утримання інженерних загороджень.	225
5.1. Мінно-вибухові загородження.	225
5.1.1. Протитанкові міни.	228
5.1.2. Протипіхотні вибухові пристрої.	251
5.1.3. Підричники протипіхотних вибухових пристроїв.	261
5.1.4. Протитанкові і протипіхотні мінні поля.	269
5.2. Невибухові загородження.	280
5.3. Способи фіксації мінних полів.	292
5.4. Машини для влаштування мінно-вибухових загороджень.	298
Розділ 6. Подолання інженерних загороджень і руйнувань	302
6.1. Розвідка мінно-вибухових загороджень.	302
6.2. Подолання мінно-вибухових загороджень.	325
6.3. Подолання невибухових загороджень.	337
6.4. Дії підрозділів під час перебування (пересування) на замінованій території.	339
6.5. Машини для подолання загороджень і руйнувань.	348
Розділ 7. Підривна (вибухова) справа.	352

7.1. Класифікація вибухових речовин і засобів підривання.	352
7.2. Загальні характеристики зарядів вибухових речовин.	369
7.2.1. Зосереджені та подовжені заряди вибухових речовин промислового виготовлення.	370
7.2.2. Заряди вибухових речовин які виготовляються у військах.	379
7.3. Вогневий спосіб підривання зарядів.	382
7.4. Електричний спосіб підривання зарядів.	393
7.5. Заходи безпеки під час підричних робіт.	406
Розділ 8. Обладнання і утримання переправ.	414
8.1. Загальні положення щодо переправи військ (сил).	414
8.2. Розвідка переправ.	418
8.3. Обладнання і утримання десантної переправи.	431
8.4. Обладнання і утримання паромної переправи.	437
8.5. Обладнання і утримання мостової переправи.	443
8.6. Обладнання і утримання переправи вброд і танків під водою.	445
8.7. Обладнання і утримання льодової переправи.	448
8.8. Переправа на плаваючих засобах та з використанням місцевих матеріалів.	452
Розділ 9. Підготовка і утримання шляхів руху військ (сил).	457
9.1. Загальні відомості про військові дороги та колонні шляхи.	457
9.2. Розвідка шляхів руху.	464
9.3. Утримання шляхів руху та маневру військ.	472
9.4. Машини для подолання перешкод і руйнувань.	480
Розділ 10. Водопостачання військ.	485
10.1. Загальні положення щодо водопостачання, норми забезпечення військ водою.	485
10.2. Розвідка джерел води.	489
10.3. Засоби польового водопостачання.	493
10.4. Обладнання пунктів водопостачання.	508
Розділ 11. Електропостачання військ та об'єктів.	516

11.1. Загальні відомості щодо електропостачання військ.	516
11.2. Технічні характеристики військових електроустановок.	517
11.3. Заходи безпеки під час експлуатації електротехнічних засобів.	528
Список літератури	535
Додатки	537

Перелік умовних скорочень

АТО	– антитерористична операція
БАТ-2	– шляхопрокладач
БМП	– бойова машина піхоти
БПЛА	– безпілотний літальний апарат
БРО	– батальйонний район оборони
БТГр	– батальйонна тактична група
ВАД	– військово-автомобільна дорога
ВТЗ	– високоточна зброя
ВУП	– вогневе ураження противника
ВФС	– військова фільтрувальна станція
<i>giz</i>	– група інженерного забезпечення
ГРозг	– група розгородження
ГРозм	– група розмінування
<i>Гсабатр</i>	– гарматна самохідно-артилерійська батарея
ДНС	– департамент надзвичайних ситуацій
ДРГ	– диверсійно-розвідувальні групи
ДРС	– диверсійно-розвідувальні сили
ЕЗ	– електризовані загородження
ЗЗР	– загін забезпечення руху
ЗІО	– засоби інженерного озброєння
ЗРозг, ГРозг	– загін, група розгородження
ІВ	– інженерні війська
ІВФ	– інші військові формування
<i>імасб</i>	– інженерно маскувальний батальйон
<i>імр</i>	– інженерна мостобудівельна рота
ІМР	– інженерна машина розгородження
<i>інвід</i>	– інженерно-позиційне відділення
ІПФ	– інженерний пост фотографування
ІР	– інженерна розвідка
ІРГ	– інженерно-розвідувальна група
ІРД	– інженерно-розвідувальний дозор
ІРМ	– інженерно-розвідувальна машина
ІСП	– інженерно-спостережний пост
<i>ісв</i>	– інженерно-саперний взвод
КСП	– командно-спостережний пункт
КПП	– контрольно-перепускний пункт

<i>мб</i>	– механізований батальйон
МВЗ	– мінно-вибухові загородження
<i>Мінбатр</i>	– мінометна батарея
<i>МП</i>	– мінні поля
МПП	– малопомітні перешкоди
МПС	– мінно-пошукова служба
НГ	– національна гвардія
НЗ	– невибухові загородження
НЗФ	– незаконні збройні формування
НІС	– начальник інженерної служби
<i>оаебр</i>	– окрема аеромобільна бригада
ОВТ	– озброєння і військова техніка
<i>омбр</i>	– окрема механізована бригада
ПВ	– пункт водопостачання
ПЗ	– передовий загін
ПММ	– понтонна мостова машина
ПМП-М	– понтонний мостовий парк
ПТМ	– протитанкові міни
ПТМП, ППМП	– протитанкове, протипіхотне мінне поле
ПТРез	– протитанковий резерв
ПТС	– транспортер, що плаває
ПУ	– пункт управління
РВК	– розвідувально-вогневий комплекс
<i>реадн</i>	– реактивний артилерійський дивізіон
РЗЗ (РЗЗВ)	– рухомий загін загороджень (на вертольотах)
РКГ	– рекогносцирувальна група
РСЗВ	– реактивна система залпового вогню
РТГр	– ротна тактична група
РОП	– ротний опорний пункт
ТММ-3М	– важкий механізований міст
ТСЗ	– тактико – стройові заняття
ТСпЗ	– тактико – спеціальні заняття
ТСП	– тактико – спеціальна підготовка
УР-77, УР-83П	– установка розмінування
ФО	– фортифікаційне обладнання
ФС	– фортифікаційні споруд

Вступ

Динамічні зміни в способах ведення бойових дій військ (сил) у ході збройних конфліктів, миротворчих операцій висувають нові, більш високі вимоги до виконання завдань інженерного забезпечення, розширюють їх зміст, вимагають удосконалення способів і прийомів їх виконання, а також розширюють та ускладнюють роботу командирів підрозділів щодо прийняття рішення на бойове застосування наявних сил і засобів для виконання завдань інженерного забезпечення.

Успішне виконання бойових завдань частинами і підрозділами Збройних Сил не можливе без всебічного забезпечення, тим більше без такого важливого виду бойового забезпечення, як інженерне, що організовується з метою своєчасного та прихованого розгортання військ (сил), проведення ними маневру, створення необхідних умов для успішного виконання поставлених завдань, підвищення рівня захисту військ (сил) та об'єктів від засобів ураження противника, завдання противнику втрат та ускладнення його дій.

Значну частину завдань інженерного забезпечення бойових дій в сучасних умовах здатні виконувати частини та підрозділи усіх родів військ і спеціальних військ. В усіх видах сучасного загальновійськового бою повинні вміти власними силами й засобами в найкоротші строки влаштувати споруди для ведення вогню і спостереження, укриття для особового складу, техніки і запасів матеріальних засобів; прикривати інженерними загородженнями і ретельно маскувати табельними і підручними засобами свої позиції і райони розташування; прокладати і позначати колонні шляхи для свого руху; долати інженерні загородження й природні перешкоди; форсувати водні перешкоди бродом, під водою і на бойовій техніці, що плаває; добувати та очищувати воду з використанням табельних засобів на місцевих джерелах води.

Завдання інженерного забезпечення підрозділи та частини родів військ повинні виконувати із широким застосуванням засобів механізації робіт та інженерної техніки, з дотриманням максимальної самостійності і забезпеченням постійної бойової готовності.

Інженерна підготовка є одним з найбільш важливих предметів бойової підготовки, яка має за мету навчити особовий склад прийомам і способам виконання завдань інженерного забезпечення дій підрозділів в різних умовах бойової обстановки.

Головною задачею інженерної підготовки вважається вироблення навичок і вмінь військовослужбовців, розрахунків (позаштатних груп розмінування, позаштатних груп водопостачання) у ефективному застосуванні засобів інженерного озброєння з метою виконання поставлених перед підрозділом задач.

Основу практичного навчання виконання завдань інженерного забезпечення дій військ складає послідовне відпрацювання завдань і нормативів у ході тактичних занять і навчань відповідно до програми інженерної підготовки і збірника нормативів з бойової підготовки підрозділів Сухопутних військ.

Розділ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1.1. Цілі та основні завдання інженерного забезпечення бойових дій.

Інженерне забезпечення є одним із видів оперативного (бойового) забезпечення та являє собою комплекс заходів щодо інженерної підготовки військ (сил), об'єктів та місцевості, які здійснюються з **метою** своєчасного та прихованого розгортання військ (сил), проведення ними маневру, створення необхідних умов для успішного виконання поставлених завдань, підвищення рівня захисту військ (сил) та об'єктів від засобів ураження противника, завдання противнику втрат та ускладнення його дій.

Інженерне забезпечення залежно від умов обстановки здійснюється в мирний час і в особливий період.

В мирний час інженерне забезпечення здійснюється під час проведення заходів оперативної, бойової підготовки, перевірок військ, участі у міжнародних миротворчих операціях, миротворчих контингентах та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (за окремим розпорядженням) і виконується військовими частинами (підрозділами) інженерних військ (ІВ).

В особливий період інженерне забезпечення здійснюється під час підготовки і ведення операції (бойових дій), пересування військ, розташування їх на місці і виконується військовими частинами (підрозділами) ІВ.

Основні завдання інженерного забезпечення загальновійськового бою:

1. Інженерна розвідка;
2. Фортифікаційне обладнання районів (позицій) військ (сил);
3. Влаштування і утримання інженерних загороджень та здійснення руйнувань;
4. Підготовка і утримання шляхів руху військ (сил);
5. Подолання загороджень і руйнувань та влаштування переходів через перешкоди;
6. Улаштування і утримання переправ;

7. Експлуатація і технічне прикриття військово-автомобільних доріг;
8. Розмінування місцевості і об'єктів;
9. Маскування військ (сил) і об'єктів;
10. Електропостачання військ (сил) та об'єктів;
11. Добування і очищення води та обладнання пунктів водопостачання;
12. Технічний супровід виконання інженерних завдань.

Виконання основних завдань інженерного забезпечення організується наступним чином.

Інженерна розвідка ведеться інженерними спостережними постами, постами фотографування, інженерними розвідувальними дозорами (у тому числі офіцерськими), а також саперами-розвідниками, які включаються до складу загальновійськових підрозділів (у складі розвідувальних органів), які діють у розвідці, бойовій і похідній охороні. Розвідка і знищення мін противника організуються і здійснюються підрозділами інженерних військ, які включаються до складу розвідувальних, передових, рейдових, спеціальних загонів, авангардів і десантів.

Інженерна розвідка встановлює: характер і ступінь інженерного обладнання позицій і районів розташування противника, систему його інженерних загороджень; прохідність місцевості для техніки, стан доріг, мостів і гідротехнічних споруд; місця і характер руйнувань, пожеж, затоплень й інших перешкод, напрямки їх подолання або обходу; характер водних перешкод і умови їх форсування; місцезнаходження і стан джерел води; наявність місцевих будівельних матеріалів, а також засобів, які можуть бути використані для інженерного забезпечення; маскувальні та захисні властивості місцевості.

Фортифікаційне обладнання районів (позицій) військ (сил) здійснюється для підвищення ефективності застосування озброєння і військової техніки, стійкості управління, захисту військ та об'єктів від усіх засобів ураження противника. Повинно вестися постійно під час підготовки та в ході бою з використанням захисних та маскувальних властивостей місцевості, застосуванням засобів механізації, зарядів вибухових речовин, місцевих матеріалів, конструкцій, споруд промислового

виготовлення. Характер, послідовність і терміни фортифікаційного обладнання повинні забезпечувати постійну готовність військ до ведення бою і нарощування її захисту від усіх засобів ураження.

Характер, послідовність і терміни фортифікаційного обладнання визначаються загальновійськовим командиром.

Влаштування і утримання інженерних загороджень та здійснення руйнувань проводяться відповідно до замислу бойових дій у поєднанні з природними перешкодами з урахуванням маневру своїх військ та комплексного вогневого ураження противника з метою завдання противнику втрат, ускладнення його дій, затримання просування і примушення його діяти у вигідному для наших військ напрямку, створюючи тим самим вигідні умови для його ураження всіма видами вогневих засобів.

Інженерні загородження створюються у всіх видах бою з метою завдати противнику втрат, затримати його просування, скувати маневр і примусити противника діяти у вигідному для наших військ напрямку. Загородження влаштовуються у відповідності із замислом бою, з урахуванням існуючих перешкод, а також системи вогню і дій своїх військ. Ефективність інженерних загороджень досягається глибоким ешелонуванням, раптовим і масованим застосуванням їх на напрямках дій головних сил противника та ретельним маскуванням.

Інженерними загородженнями прикриваються опорні пункти механізованих і танкових підрозділів, проміжки між ними, вогневі позиції артилерії (зенітної артилерії), пункти управління, райони розміщення частин (підрозділів) тилу та інші об'єкти. Передбачається улаштування хибних загороджень та загороджень проти повітряних десантів.

У дефіле, місцях перетину шляхів, районах переправ через водні перешкоди створюються вузли загороджень, мінуються (готуються до руйнування) мости, броди, гідротехнічні споруди, шляхопроводи та інші об'єкти.

Для влаштування загороджень залучаються війська, частини і підрозділи інженерних військ, а для дистанційного мінування – ракетні війська, артилерія і авіація.

Планування влаштування інженерних загороджень повинно бути єдиним. Воно здійснюється штабом на підставі рішення загальновійськового командира.

Найбільша щільність мінно-вибухових загороджень створюється на напрямках зосередження основних зусиль противника.

У всіх видах бою в загальновійськових частинах створюються рухомі загони загороджень для нанесення втрат противнику і ускладнення маневру його військ влаштуванням мінно-вибухових загороджень і проведенням руйнувань на напрямках його дій, а також для прикриття флангів, стиків, проміжків і захоплених рубежів в ході бою.

Рухомі загони загородження діють у взаємодії з протитанковими резервами, але в окремих випадках вони діють і самостійно.

При влаштуванні інженерних загороджень організується взаємодія частин і підрозділів інженерних військ, рухомих загонів загородження із загальновійськовими частинами й підрозділами, протитанковими резервами.

Взаємодію організує загальновійськовий командир за завданнями, напрямкам дій, рубежами і часом.

Мінно-вибухові загородження влаштовуються в першому чи другому ступенях готовності.

Підготовка і утримання шляхів руху військ (сил) здійснюється в усіх видах бойових дій, на марші та розташуванні військ на місці. Шляхи висування маневру, підвозу та евакуації готуються інженерно – дорожніми підрозділам ІВ.

Для утримання шляхів, проходів в загородженнях і руйнуваннях, бродів, переходів через перешкоди призначаються інженерні підрозділи з необхідними засобами.

Для безпосереднього забезпечення пересування військ під час маршу, в наступі та під час відходу створюються загони забезпечення руху. Для прикриття дій загонів забезпечення руху розпорядженням загальновійськового командира призначаються загальновійськові підрозділи.

Подолання загороджень і руйнувань та влаштування переходів через перешкоди здійснюється інженерними підрозділами військ, а також загальновійськовими підрозділами за допомогою засобів інженерного озброєння.

Для забезпечення подолання загороджень і руйнувань підрозділи першого ешелону посилюються підрозділами інженерних військ.

Проходи в мінно-вибухових загородженнях підрозділами інженерних військ пророблюються з використанням установок розмінування, подовжених зарядів та вручну. Танки і бойові машини, які оснащені мінними тралами, долають мінні поля самостійно.

Проходи в завалах, переходи через перешкоди обладнуються за допомогою машин розгородження, танків та тягачів із бульдозерним обладнанням, шляхопрокладачів, мостоукладачів, механізованих мостів, вибухових зарядів, мостових і шляхових конструкцій.

Під час дій військ в умовах масових руйнувань і загороджень для пророблення проходів у військовій частині створюється загін, а в батальйоні – групи розгородження зі складу підрозділів інженерних військ (розгородження, розмінування, інженерно-дорожніх, інженерних). До їх складу можуть включатися підрозділи родів військ з засобами розвідки загороджень, розгородження, підіривними зарядами. Склад загону (груп) розгородження визначається командиром військової частини.

Улаштування та утримання переправ. Водні перешкоди війська форсують, як правило з ходу у високому темпі й на широкому фронті.

Під час форсування водної перешкоди війська в першу чергу використовують бойові плаваючі машини і табельні переправні засоби.

Для забезпечення переправи військ на водних перешкодах обладнуються і утримуються десантні, поромні і мостові переправи, броди, переправи танків під водою (по глибоких бродах), льодяні переправи.

Обладнання переправ включає: перевірку на наявність мін, розгородження берегів та водній перешкоди; обладнання з'їздів і виходів з води для плаваючих бойових машин, переправно-десантних і понтонно-мостових засобів; зборку поромів, наводку наплавних мостів, обладнання комбінованих мостів на жорстких опорах; розчистку і позначення бродів і трас для переправи танків під водою (по глибоких бродах); обладнання сховищ для

особового складу; влаштування інженерних загороджень для прикриття переправ.

Утримання переправ включає: відновлення чи заміну пошкоджених переправних засобів і мостів; підтримку в проїжджому стані під'їзних шляхів, бродів і льодяних переправ; перенос переправ на запасні місця (в райони) або перехід від одного виду переправи до другого; несення комендантської і рятувальної служб.

Експлуатація і технічне прикриття військово-автомобільних доріг (ВАД) здійснюється з метою створення необхідних умов для організованого і своєчасного переміщення військ і органів тилового забезпечення своїм ходом, підвезення матеріальних засобів і евакуації автомобільними військовими частинами і підрозділами.

Розмінування місцевості і об'єктів у районах розташування військ здійснюється інженерно-саперними підрозділами із залученням підрозділів родів військ (спеціальних військ).

Маскування військ (сил) і об'єктів проводиться з метою забезпечення прихованості розташування (пересування), раптовості дій і збереження боєздатності своїх військ, а також з метою ввести противника в оману щодо складу, розташування і намірів дій наших військ.

Маскування включає маскувальне фарбування техніки і споруд, застосування табельних маскувальних покриттів і штучних масок з місцевих матеріалів, макетів, хибних цілей і споруд; обладнання і утримання хибних районів і об'єктів з метою введення противника в оману відносно дійсного складу, розташування і дій своїх військ; проведення демонстраційних дій.

Під час підготовки та в ході бойових дій здійснюється маскувальне фарбування техніки і споруд, маскувальна обробка місцевості, застосовуються штучні маски, макети, удавані споруди, рослинність та інші способи і засоби маскування від усіх видів розвідки противника (оптико-електронної, радіолокаційної, теплової та інших).

Електропостачання військ (сил) та об'єктів здійснюється з метою створення необхідних умов для безперебійного функціонування комплексів (комплексів) озброєння, військової техніки та об'єктів спеціального призначення.

Добування і очищення води та обладнання пунктів водопостачання здійснюються підрозділами інженерних військ, які мають табельні засоби польового водопостачання.

При забезпеченні військ водою організується розвідка джерел води, добування і очищення її, обладнання пунктів водопостачання.

Розвідка джерел води здійснюється підрозділами інженерних військ із залученням представників медичної служби і служби РХБ захисту підрозділів.

Пункти водопостачання обладнуються підрозділами польового водопостачання, підрозділами родів військ і спеціальних військ з використанням табельних засобів водопостачання.

Підрозділи польового водопостачання для добування і очищення води використовують засоби буріння, водоочисні станції.

Технічний супровід виконання інженерних завдань організовується з метою забезпечення військ засобами інженерного озброєння, підтримки їх у справному (працездатному стані), в постійній готовності до застосування, швидкого відновлення при виході з ладу.

Своєчасне відновлення боєздатності включає: відновлення порушеного управління; визначення втрат та уточнення завдань частинам (підрозділам), які зберегли боєздатність; визначення завдань інженерного забезпечення, на виконанні яких необхідно зосередити основні зусилля інженерних військ; виведення в безпечні райони частин (підрозділів), які втратили боєздатність; відновлення пошкодженого озброєння і техніки; поповнення частин і підрозділів особовим складом, озброєнням, технікою, засобами захисту та іншими матеріальними засобами; підтримання високого морально-психологічного стану та стійкості особового складу.

Найважливішими принципами інженерного забезпечення є:

- висока бойова готовність інженерних підрозділів і засобів до виконання завдань в різноманітних умовах обстановки;
- зосередження інженерних сил та засобів на головному напрямку (в районі) для вирішення основних завдань і своєчасний маневр в ході бою;

- максимальна самостійність частин і підрозділів родів військ (спеціальних військ) у виконанні завдань інженерного забезпечення;

- застосування частин, підрозділів інженерних військ згідно з їхнім призначенням;

- тісна взаємодія інженерних військ з родами військ (спеціальних військ);

- виконання завдань інженерного забезпечення в умовах застосування противником систем високоточної зброї;

- широке застосування засобів інженерного озброєння; наявність і своєчасне відновлення інженерного резерву сил та засобів.

Інженерне забезпечення організується на основі рішення загальновійськового командира, його вказівок та розпорядження з інженерного забезпечення вище стоячого штабу.

Загальновійськовий командир під час організації інженерного забезпечення вказує:

- характер, черговість і терміни фортифікаційного обладнання районів і позицій, які займаються підрозділами, а також районів розгортання пунктів управління;

- основні напрямки, рубежі і райони, які необхідно прикрити загородженнями, та об'єкти, які необхідно зруйнувати чи підготувати до руйнування;

- кількість, місця і час пророблення проходів у загородженнях і порядок їхнього позначення;

- шляхи руху і маневру, які мати у смузі частини;

- порядок пропуску військ через непрохідні ділянки;

- місця і види переправ через водні перешкоди, терміни їх готовності.

Начальник інженерної служби є безпосереднім організатором інженерного забезпечення і прямим начальником штатних та приданих підрозділів інженерних військ. Він підпорядковується командирі військової частини, а з питань організації інженерного забезпечення, крім того, старшому інженерному начальнику.

Під час організації інженерного забезпечення командир батальйону (роти), як правило, вказує:

- характер, черговість і терміни фортифікаційного обладнання і маскування опорних пунктів (позицій) або районів розташування підрозділів;

[Перейти на сайт](#) →